

دانشکده ادبیات و علوم انسانی

گروه مدیریت (مدیریت بازرگانی-مالی)

عنوان

بررسی رابطه سوگیری های رفتاری با تصمیمات سرمایه گذاری، سرمایه گذاران در بورس اوراق
بهادار تهران

از

بهناز حقگو

استاد راهنما

دکتر محمد حسن قلیزاده

استاد مشاور

دکتر ایرج شاکری نیا

شهریور ۱۳۹۱

تقدیم به

پدر و مادر بزرگوارم که چون شمع سوختند تا مرا ساختند.

و تقدیم به

همسر عزیزم

که بدون دلگرمی هایش انجام این تحقیق میسر نبود.

تقدیر و تشکر

خداوند منان راسپاسگزارم که مرا یاری نمود تا این تحقیق را به انجام رسانم. همچنین سپاس فراوان خود را
نثار آنان می‌نمایم که در هریک از مراحل نگارش این پژوهش مرا یاری نمودند:

استاد بزرگوارم جناب آقای دکتر محمد حسن قلیزاده که افتخار استفاده از راهنمایی‌های ارزشمندشان را در
انجام این تحقیق داشته‌ام،

استاد ارجمندم جناب آقای دکتر ایرج شاکری نیا که مرا از مشاوره‌های ارزشمندشان بهره‌مند
ساختند، همچنین از تمامی عزیزانی که در سازمان بورس اوراق بهادار اینجانب را یاری رساندند.

بهناز حقگو

فصل اول: کلیات تحقیق

۱-۱) مقدمه.....	۲
۲-۱) بیان مساله ومدل مفهومی تحقیق.....	۲
۱-۲-۱) بیان مساله تحقیق.....	۲
۲-۲-۱) مدل مفهومی تحقیق.....	۴
۳-۱) اهمیت و ضرورت تحقیق.....	۴
۴-۱) اهداف تحقیق.....	۵
۵-۱) فرضیه های تحقیق.....	۶
۶-۱) قلمرو تحقیق.....	۶
۱-۶-۱) قلمرو زمانی تحقیق.....	۶
۲-۶-۱) قلمرو مکانی تحقیق.....	۶
۳-۶-۱) قلمرو موضوعی تحقیق.....	۶
۷-۱) تعریف واژه های کلیدی.....	۷
۸-۱) محدودیت های تحقیق.....	۷
۹-۱) ساختار تحقیق.....	۸

فصل دوم: مطالعات نظری و پیشینه تحقیق

۱-۲) مقدمه.....	۱۰
۲-۲) مطالعات نظری.....	۱۰
۱-۲-۲) تاریخچه مالی رفتاری.....	۱۰
۲-۲-۲) شکوفا شدن مالی رفتاری.....	۱۱
۳-۲-۲) چارچوب های نظریه نوین مالی رفتاری.....	۱۲
۱-۳-۲-۲) بازارهای کارا در مقابل بازارهای ناکارا.....	۱۲
۱-۳-۲-۲) شکل ضعیف.....	۱۲

۱۳ شکل نیمه قوی (۲-۱-۳-۲-۲)
۱۳ شکل قوی (۳-۱-۳-۲-۲)
۱۷ انسان اقتصادی عقلایی در مقابل انسان دارای تمایلات رفتاری (۲-۳-۲-۲)
۱۹ اوایل دهه ۸۰ میلادی و افزایش استثناها (۴-۲-۲)
۲۰ استثناهای مالی (۱-۴-۲-۲)
۲۰ ماهیت نظریات مالی رفتاری (۵-۲-۲)
۲۱ مالی رفتاری خرد (۱-۵-۲-۲)
۲۱ مالی رفتاری کلان (۲-۵-۲-۲)
۲۱ حوزه های اساسی مالی رفتاری (۶-۲-۲)
۲۵ خطاهای ادراکی تصمیمات سرمایه گذاری (۷-۲-۲)
۳۹ عوامل موثر بر تصمیمات سرمایه گذاری سرمایه گذاران (۸-۲-۲)
۴۶ پیشینه تحقیق (۳-۲)
۴۶ پیشینه تحقیق در داخل کشور (۱-۳-۲)
۵۰ تحقیقات خارجی (۲-۳-۲)

فصل سوم: روش تحقیق

۵۴ مقدمه (۱-۳)
۵۴ روش تحقیق (۲-۳)
۵۴ جامعه آماری تحقیق (۳-۳)
۵۵ نمونه آماری و روش تعیین حجم نمونه (۴-۳)
۵۶ ابزارهای جمع آوری داده ها (۵-۳)
۵۷ روایی و پایایی ابزار اندازه گیری (۶-۳)
۵۷ روایی ابزار اندازه گیری (۱-۶-۳)
۵۸ قابلیت اعتماد (پایایی) ابزار اندازه گیری (۲-۶-۳)
۶۰ روش های آماری تجزیه و تحلیل داده ها (۷-۳)

فصل چهارم: تجزیه و تحلیل یافته های تحقیق

۶۴(۱-۴)مقدمه
۶۴(۲-۴)آمار توصیفی
۶۵(۱-۲-۴)رده سنی پاسخ دهندگان
۶۵(۲-۲-۴)جنسیت پاسخ دهندگان
۶۶(۳-۲-۴)وضعیت تاهل پاسخ دهندگان
۶۷(۴-۲-۴)وضعیت اشتغال پاسخ دهندگان
۶۸(۵-۲-۴)سطح تحصیلات پاسخ دهندگان
۶۸(۶-۲-۴)میزان درآمد پاسخ دهندگان
۶۹(۷-۲-۴)درصد دارا بودن سهام دهندگان
۷۰(۳-۴)بررسی نرمال بودن متغیرها
۷۱(۴-۴)آمار استنباطی
۷۱(۱-۴-۴)آزمون فرضیه های پژوهش
۸۱(۲-۴-۴)آزمون ونتایج تجزیه و تحلیل مدل
۸۱(۳-۴-۴)نتایج تحلیل عاملی تاییدی
۸۶(۴-۴-۴)آزمون مدل ساختاری
۸۹(۵-۴-۴)آزمون های نیکویی برازش مدل
۹۰(۱-۵-۴-۴)معیار کای اسکوئر (X^2)
۹۰(۲-۵-۴-۴)معیارهای نیکویی برازش (GFI) و نیکویی برازش اصلاح شده ($AGFI$)
۹۰(۳-۵-۴-۴)معیار برازش هنجار شده بنتلر-بونت (NFI)
۹۰(۴-۵-۴-۴)معیار توکر لویس (TLI)
۹۱(۵-۵-۴-۴)معیار ریشه دوم میانگین مربعات خطای برآورد ($RMSEA$)
۹۱(۶-۵-۴-۴)کای اسکوئر بهنجار یا نسبی (NC)
۹۱(۵-۴)جمع آوری

فصل پنجم: نتیجه گیری و ارائه پیشنهادات

۹۴(۱-۵)مقدمه
۹۴(۲-۵)خلاصه و نتیجه گیری
۹۶(۳-۵)پیشنهاد های کاربردی
۹۷(۴-۵)پیشنهادهایی برای تحقیقات آتی
۹۸منابع و مآخذ
۱۰۳پیوست

جدول ۳-۱) نتایج آزمون کفایت داده.....	۵۶
جدول ۳-۲) ترکیب سوالات تخصصی پرسشنامه.....	۵۷
جدول ۳-۳) ضریب آلفای کرونباخ.....	۵۹
جدول ۴-۱) توزیع فراوانی پاسخ دهندگان بر حسب رده سنی.....	۶۵
جدول ۴-۲) توزیع فراوانی پاسخ دهندگان بر حسب جنسیت.....	۶۶
جدول ۴-۳) توزیع فراوانی پاسخ دهندگان بر حسب تاهل.....	۶۶
جدول ۴-۴) توزیع فراوانی پاسخ دهندگان بر حسب وضعیت اشتغال.....	۶۷
جدول ۴-۵) توزیع فراوانی بر حسب سطح تحصیلات.....	۶۸
جدول ۴-۶) توزیع فراوانی بر حسب میزان درآمد.....	۶۹
جدول ۴-۷) توزیع فراوانی پاسخ دهندگان بر حسب درصد دارا بودن سهام.....	۶۹
جدول ۴-۸) نتایج بررسی نرمال بودن متغیرها.....	۷۰
جدول ۴-۹) مقایسه میانگین دو گروه زنان و مردان.....	۷۲
جدول ۴-۱۰) مقایسه میانگین رده های مختلف.....	۷۳
جدول ۴-۱۱) نتایج آزمون همبستگی متغیرهای فرضیه اول.....	۷۷
جدول ۴-۱۲) نتایج آزمون همبستگی متغیرهای فرضیه دوم.....	۷۸
جدول ۴-۱۳) نتایج آزمون همبستگی متغیرهای فرضیه سوم.....	۷۸
جدول ۴-۱۴) نتایج آزمون همبستگی متغیرهای فرضیه چهارم.....	۷۹
جدول ۴-۱۵) نتایج آزمون همبستگی متغیرهای فرضیه پنجم.....	۷۹
جدول ۴-۱۶) نتایج آزمون همبستگی متغیرهای فرضیه ششم.....	۸۰
جدول ۴-۱۷) نتایج آزمون همبستگی پیرسون کل فرضیات.....	۸۰
جدول ۴-۱۸) شاخص های نیکویی برازش تحلیل عاملی تأییدی متغیرهای مستقل.....	۸۳
جدول ۴-۱۹) شاخص های نیکویی برازش تحلیل عاملی تأییدی متغیر مستقل.....	۸۴
جدول ۴-۲۰) نتایج تحلیل عاملی تأییدی متغیرهای تحقیق در حالت استاندارد و معناداری.....	۸۴
جدول ۴-۲۱) نتایج اجرای مدل ساختاری میان متغیرهای تحقیق با نوع رابطه گاما (۷).....	۸۸

جدول ۴-۲۲) شاخص‌های نیکویی برازش مدل ساختاری..... ۸۸

جدول ۴-۲۳) معیارهای برازش مدل و تفسیر برازش قابل قبول..... ۸۹

شکل ۱-۱) مدل مفهومی تحقیق.....	۴
شکل ۱-۴) مدل مفهومی پژوهش.....	۷۷
شکل ۲-۴) خروجی آزمون تحلیل عاملی تأییدی متغیرهای مستقل با استفاده از نرم افزار لیزرل در حالت استاندارد.....	۸۲
شکل ۳-۴) خروجی آزمون تحلیل عاملی تأییدی متغیرهای مستقل با استفاده از نرم افزار لیزرل در حالت معناداری.....	۸۲
شکل ۴-۴) خروجی آزمون تحلیل عاملی تأییدی متغیر وابسته با استفاده از نرم افزار لیزرل در حالت استاندارد.....	۸۳
شکل ۵-۴) خروجی آزمون تحلیل عاملی تأییدی متغیر وابسته با استفاده از نرم افزار لیزرل در حالت معناداری.....	۸۴
شکل ۶-۴) مدل ساختاری با استفاده از نرم افزار لیزرل در حالت استاندارد.....	۸۶
شکل ۷-۴) مدل ساختاری با استفاده از نرم افزار لیزرل در حالت معناداری (<i>T-Values</i>).....	۸۷

نمودار ۲-۱) تابع ارزش کاهنمن و تیورسکی.....	۲۲
نمودار ۴-۱) درصد فراوانی بر حسب رده سنی.....	۶۵
نمودار ۴-۲) درصد فراوانی بر حسب جنسیت.....	۶۶
نمودار ۴-۳) درصد فراوانی بر حسب وضعیت تاهل.....	۶۷
نمودار ۴-۴) درصد فراوانی بر حسب وضعیت اشتغال.....	۶۷
نمودار ۴-۵) درصد فراوانی بر حسب سطح تحصیلات.....	۶۸
نمودار ۴-۶) درصد فراوانی بر حسب میزان درآمد.....	۶۹
نمودار ۴-۷) درصد فراوانی بر حسب درصد دارا بودن سهام.....	۷۰

بررسی رابطه سوگیری های رفتاری با تصمیمات سرمایه گذاری، سرمایه گذاران در بورس اوراق بهادار تهران

بهناز حقگو

یکی از عوامل مهم در تصمیمات مالی سرمایه گذاران خطاهای ادراکی است که در زمان خرید و فروش سهام بر نحوه تصمیم گیری آن ها تأثیر می گذارد. ایده رفتار کاملاً عقلایی سرمایه گذاران جهت توجیه رفتارشان در بازار سهام کافی نیست. وجود عوامل روانی موجب می شود که افراد در تصمیم گیری های سرمایه گذاری خود به صورت کاملاً عقلایی عمل نکنند.

هدف اصلی این پژوهش بررسی رابطه سوگیری های رفتاری کوتاه نگر، بهینه بینی، خود اسنادی، توان پنداری، دیر پذیری، ابهام گریزی با تصمیمات سرمایه گذاری سرمایه گذاران در بورس اوراق بهادار تهران می باشد. به این منظور پرسشنامه ای طراحی و در اختیار سهامداران بورس اوراق بهادار تهران قرار گرفت. سپس با استفاده از رابطه همبستگی پیرسون و روش مدل سازی معادلات ساختاری، سعی شد تا صحت فرضیه ها مورد آزمون قرار گیرد. یافته های پژوهش بیانگر آن است که خطاهای ادراکی مطرح شده در پژوهش دارای رابطه معنا داری با تصمیمات سرمایه گذاری سرمایه گذاران می باشد. نتایج پژوهش نشان می دهد که بین سوگیری های کوتاه نگر، بهینه بینی، خود اسنادی، توان پنداری و دیر پذیری با تصمیمات سرمایه گذاری سرمایه گذاران در بورس تهران رابطه معناداری وجود دارد و سوگیری رفتاری ابهام گریزی به صورت مثبت و معناداری بر تصمیمات سرمایه گذاری سرمایه گذاران تأثیر ندارد.

کلید واژه: مالی رفتاری، سوگیری رفتاری، سرمایه گذاران، تصمیم گیری، بورس اوراق بهادار

Abstract

The survey of relation between behavioral bias of investors and their investment decisions in Tehran stock exchange

Behnaz Haghgoo

One of the important factors of financial decision making process of investors , is illusion , that affect their investing decisions at the time of stocks deals . rational behavior theory isn't enough to justify the investors behavior at stock market . psychological factors cause investors not to behave perfectly rational in their decision making process .

The main purpose of this study is investigating the relationship between self control and optimism bias , self-attribution , illusion of control , conservatism , ambiguity aversion of investing decision of Tehran stock exchange's investors. For this purpose a questionnaire designed and gave to investors to fill . Then hypotheses were tested by structural equation modeling (SEM) and Pearson correlation . Findings show that the elusion have a significant relationship with investors investing decision . Also the result indicate a significant relationship between self control and optimism bias , self-attribution , illusion of control , conservatism , and Tehran stock exchange investors decision making process , but ambiguity aversion haven't shown a significant and positive effect on investors investing decisions .

Key words: Behavioral finance, Behavioral bias, Investors, Decision making, stock exchange

فصل اول

کلیات تحقیق

۱-۱) مقدمه

این فصل کلیاتی از تحقیق انجام شده را نشان می دهد. در این فصل، محقق به طور خلاصه و با توجه به موضوع تحقیق، به بیان مساله اصلی تحقیق، ضرورت و اهمیت تحقیق، فرضیه های تحقیق، اهداف اساسی از انجام تحقیق، قلمرو تحقیق، محدودیت های تحقیق پرداخته می شود و در پایان اصطلاحات تخصصی مطرح می گردند.

۱-۲) بیان مساله و مدل مفهومی تحقیق

۱-۲-۱) بیان مساله تحقیق

دیدگاه سنتی مالی فرض می کند که افراد برای حداکثر کردن ثروت در سطح معینی از ریسک یا حداقل کردن ریسک در سطح معینی از ثروت، تصمیم های منطقی می گیرند. چنین رویکردی را که بیان می کند «مردم چگونه باید رفتار کنند» هنجاری^۱ می نامند. این دیدگاه ابزار لازم را برای توسعه تئوری پرتفوی، مدل قیمت گذاری دارایی سرمایه ای، تئوری آربیتراژ و تئوری اختیار قیمت گذاری ارائه کرده است. در مقابل این دیدگاه سنتی، تامین مالی براساس رویکرد رفتاری^۲، خطاهای ادراکی و هیجان هایی که اغلب بر تصمیم گیرندگان مالی تاثیر می گذارند و باعث می شوند که آنها تصمیم های نامطلوبی بگیرند را شناسایی می کند. تاکید این رویکرد بر توصیف مثبت^۳ رفتار انسانی است و اینکه به طور عینی در یک زمینه مالی «مردم چگونه رفتار می کنند» را مورد بررسی و مطالعه قرار می دهد [۵۳]. یکی از مفاهیم اساسی در مدیریت مالی، مفهوم ریسک و بازده مورد انتظار است. افراد تمایل دارند در اموری سرمایه گذاری کنند که دارای بازدهی مورد انتظار بالایی باشد تا مطلوبیت خود را حداکثر سازند، از طرفی کسب بازدهی بالا نیازمند پذیرش ریسک بالایی است؛ از این رو سرمایه گذاران می توانند با انتخاب پرتفوی بهتر میزان این ریسک را کاهش دهند.

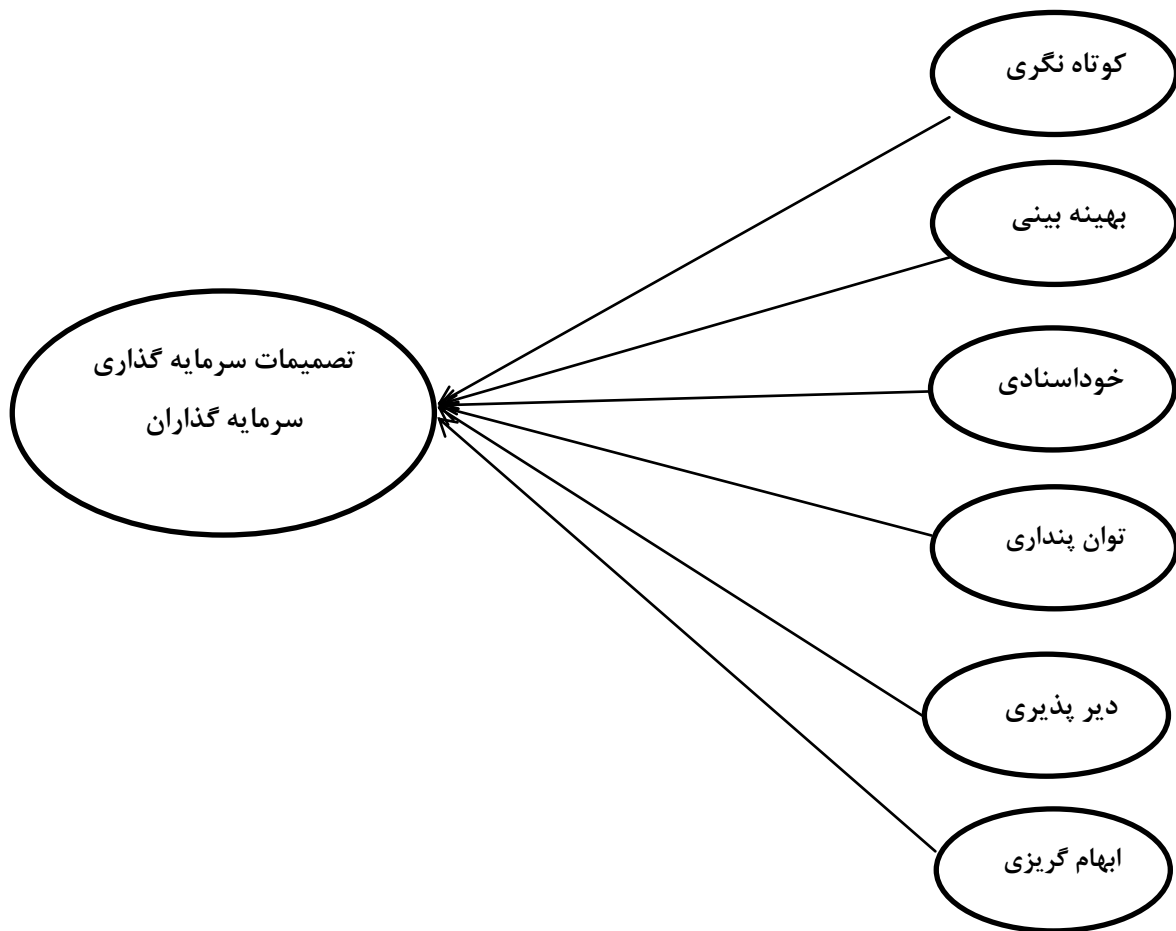
^۱Normative

^۲Behavioral Finance

^۳Positive

اکثر نظریه های اقتصادی و مالی بر این فرض استوارند که افراد در زمان تصمیم گیری به صورت کاملاً عقلایی عمل می کنند. مخصوصاً سرمایه گذارانی که با بکارگیری ترکیب های مختلفی از ریسک و بازدهی سعی در به حداکثر رساندن مطلوبیت خود دارند. طبق نظریه "انسان اقتصادی عقلایی" افراد به هنگام سرمایه گذاری تمامی جوانب را در نظر می گیرند و عقلایی ترین تصمیم را اتخاذ می کنند. ولی در برخی مواقع عواملی باعث بروز رفتار غیرعقلایی می شود و نحوه تصمیم گیری فرد را تحت تاثیر قرار می دهد که ناشی از ناکارایی بازارهای مالی می باشد [۷۷]. عرصه ظهور علوم رفتاری در مباحث مالی، یک رویکرد جدید نسبت به مطالعات بازارهای مالی است. این رویکرد به این موضوع می پردازد که برخلاف مباحث و نظریه های مالی استاندارد، گرایش های رفتاری و شناختی می تواند بر قیمت دارایی های مالی تاثیر گذار باشد [۶۷]. عاملان اقتصادی در الگوهای رفتاری برخلاف نظریه های نئوکلاسیک منطقی نیستند، بلکه یا به خاطر ترجیحاتشان و یا به دلیل خطاهای شناختی، کاملاً عقلایی رفتار نمی کنند [۴۳]. عوامل غیرعقلایی همچون: احساسات، فرهنگ، شخصیت، دین و ایدئولوژی از جمله عواملی هستند که نقش بسزایی در رفتار افراد در موقعیت های مختلف تصمیم گیری دارند [۶۴]. پارادایم مالی رفتاری آشکار می سازد که سرمایه گذاران چگونه رفتار می کنند و چطور ممکن است رفتارشان، بازارهای مالی را تحت تأثیر قرار دهد [۵۵] و به سرمایه گذاران کمک می کند تا بیاموزند که چگونه می توان عقلایی رفتار کرد [۳۶]. در واقع اساس مالی رفتاری را انطباق بین احساس و نحوه تصمیم گیری سرمایه گذار تشکیل می دهد. امروزه مالی رفتاری، که اغلب به صورت کاربرد روانشناسی در علم مالی تعریف می گردد، به موضوع بسیار مهمی تبدیل شده است، ولی بسیاری از افراد فاقد درک قوی از مفهوم نهفته در مالی رفتاری می باشند. در این پایان نامه تلاش خواهد شد تا شناخت کاملی از مالی رفتاری منتقل شود. تحقیق حاضر در صدد بررسی رابطه سوگیری های رفتاری با تصمیمات سرمایه گذاری سرمایه گذاران می باشد تا اینکه بتواند رهنمودهایی برای سرمایه گذاران جهت اتخاذ تصمیمات بهتر، در بورس اوراق بهادار تهران فراهم سازد.

۲-۲-۱) مدل مفهومی تحقیق

شکل ۱-۱ مدل مفهومی تحقیق

۳-۱) اهمیت و ضرورت انجام تحقیق

مهمترین مفاهیم در تصمیم گیری سرمایه گذاری، ریسک و بازده می باشد. هر سهم یا هر پرتفویی از سهام، اگر در فاصله خاصی از زمان خریداری، نگهداری و فروخته شود بازده خاصی نصیب دارنده آن می نماید، لذا سرمایه گذاران سعی در انتخاب پرتفولیوهایی دارند که بتواند بازده مورد انتظار آنها را حداکثر سازد. با توجه به میزان ریسک گریزی یا ریسک پذیری، انگیزه پذیرش ریسک افراد متفاوت است، لذا هر اندازه تغییر پذیری نتایج بیشتر باشد، سرمایه گذاری ریسک دارتر خواهد بود، هدف از اندازه گیری ریسک افزایش توانایی در اتخاذ تصمیمات بهتر است [۱۲].

سرمایه گذاران زمانی می توانند تصمیمات عقلانی اتخاذ کنند که اطلاعات بازارهای مالی کارا باشد. آنچه در بحث کارایی بازار مطرح است، اطلاعات مربوط به قیمت سهام می باشد که سهام داران می بایست هنگام سرمایه گذاری از آن آگاهی داشته باشند [۷۷].

اطلاعات نادرست در مورد سهام موجب سردرگمی سرمایه گذار شده و منجر به بروز خطاهای ادراکی می شود. از طرفی فرض اساسی در نظریه مالی بیشینه سازی مطلوبیت است [۱۲]، که با ترجیحات افراد در نوسان می باشد. با این وجود فرض می کنیم افراد عقلانی رفتار می نمایند و منافعشان را به گونه ای صرف می کنند که مطلوبیتشان را حداکثر سازد. مسئله انتخاب پرتفولیوی مارکویتز می تواند به مثابه تلاشی برای حداکثر سازی "مطلوبیت مورد انتظار ثروت نهایی سرمایه گذار" تلقی گردد [۱۲]. اهمیت این موضوع نشان می دهد که تصمیمات سرمایه گذاری تنها تحت تاثیر شاخصهای اقتصادی و عقلانیت قرار ندارد، بلکه مقوله هایی از قبیل افق سرمایه گذاری، تحمل ریسک، شخصیت، اعتماد به نفس و اطمینانی که سرمایه گذار به فرآیند سرمایه گذاری در بازار دارد، تاثیر بسزایی در رفتار و نوع تصمیمات مالی وی دارد. وقتی اقتصاددانان به توصیف احساس در بازارهای مالی می پردازند، احساس را یک ویژگی که با حرکات نامطلوب و ناموجه قیمتی همراه است، می بینند.

عرصه ظهور علوم رفتاری در مباحث مالی، یک رویکرد جدید نسبت به مطالعات بازارهای مالی است. این رویکرد به این موضوع می پردازد که برخلاف مباحث و نظریه های مالی استاندارد، گرایشهای رفتاری و شناختی می تواند بر قیمت داراییهای مالی تأثیرگذار باشد. این جنبه از تصمیمات مالی و سرمایه گذاری به دنبال فهم و پیش بینی دخالت و تاثیر تصمیمات روانشناختی در بازار مالی است. هدف هر علمی بررسی چگونگی واقعیتها و پدیدههای عینی است. منظور از عینی بودن این است که واقعیتهای قابل تشریح از ذهن برای همه قابل تجربه و مشاهده باشد. علوم مالی و روانشناسی نیز از این قاعده مستثنی نیستند. ادبیات وسیع روانشناسی نشان می دهد که احساس تاثیر معنی داری روی تصمیم گیری دارد و توانایی افراد جهت انتخاب تصمیم منطقی و عاقلانه را بالا می برد [۳۳].

انسان به کمک گیرنده های حسی خود از وجود واقعیتهای دنیای خارج و داخل مطلع می گردد، احساس پس از تعبیر و تفسیر به ادراک تبدیل می شود و تکامل ادراک به شناخت پدیدههای هستی ختم می گردد، یکی از مسائل مهم ادراک که پس از سالها پژوهش هنوز به درستی بیان نشده خطای ادراکی است. در تبیین خطاهای ادراکی اشاره هایی خواهیم داشت بر انواع خطاهای ادراکی که می توانند رفتار سرمایه گذار را در اتخاذ تصمیمات مالی تحت تاثیر قرار دهند.

۴-۱) اهداف تحقیق

درانجام این تحقیق اهدافی به شرح زیر لحاظ شده است:

۱) هدف اصلی این پژوهش بررسی رابطه سوگیری های رفتاری کوتاه نگر، بهینه بینی، خود اسنادی، توان پنداری، دیر پذیری و ابهام گریزی با تصمیمات سرمایه گذاری سرمایه گذاران در بورس اوراق بهادار تهران می باشد.

۲) بررسی میزان شیوع این سوگیری ها در بین سهامداران جزء و عمده و همچنین در بین زنان و مردان می باشد.

۵-۱) فرضیه های تحقیق

۱) بین سوگیری رفتاری کوتاه نگری و تصمیمات سرمایه گذاری سرمایه گذاران در بورس اوراق بهادار تهران ارتباط معناداری وجود دارد.

۲) بین سوگیری رفتاری بهینه بینی و تصمیمات سرمایه گذاری سرمایه گذاران در بورس اوراق بهادار تهران ارتباط معناداری وجود دارد.

۳) بین سوگیری رفتاری خوداسنادی و تصمیمات سرمایه گذاری سرمایه گذاران در بورس اوراق بهادار تهران ارتباط معناداری وجود دارد.

۴) بین سوگیری رفتاری توان پنداری و تصمیمات سرمایه گذاری سرمایه گذاران در بورس اوراق بهادار تهران ارتباط معناداری وجود دارد.

۵) بین سوگیری رفتاری دیرپذیری و تصمیمات سرمایه گذاری سرمایه گذاران در بورس اوراق بهادار تهران رابطه معناداری وجود دارد.

۶) بین سوگیری رفتاری ابهام گریزی و تصمیمات سرمایه گذاری سرمایه گذاران در بورس اوراق بهادار تهران رابطه معناداری وجود دارد.

۶-۱) قلمرو تحقیق**۱-۶-۱) قلمرو مکانی تحقیق**

قلمرو مکانی تحقیق، سازمان بورس اوراق بهادار می باشد.

۲-۶-۱) قلمرو زمانی تحقیق

قلمرو زمانی این پژوهش اوایل شهریور ۱۳۹۰ تا اواخر مرداد ۱۳۹۱ می باشد.

۳-۶-۱) قلمرو موضوعی تحقیق

به لحاظ موضوعی این تحقیق در حوزه مدیریت مالی قلمداد می شود.